

Alþingi v/Austurvöll
Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis
nefndarsvid@althingi.is
150 REYKJAVÍK

Hafnarfirði, 4. maí 2021
2101004KA

Efni: Umsögn um drög að frumvarpi til laga um uppbyggingu og rekstur flugvalla o.fl.

Vísað er til umsagnarbeiðni frá Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis sem barst Isavia ohf. 20. apríl sl. vegna frumvarps til laga um uppbyggingu og rekstur flugvalla og þjónustu við flugumferð, 702. mál þskj. 1181. Drög að frumvarpi sama efnis var áður birt á samráðsgátt stjórnvalda 12. febrúar 2021. Félagið óskar eftir að koma að nokkrum athugasemdum við frumvarpsdrögin.

Bent er á að í ljósi þess að til stendur að fella niður lög nr. 102/2006, nr. 76/2008 og nr. 153/2009, þarf að gæta að því að mikilvæg ákvæði sem varða sérstöðu Keflavíkurflugvallar og rekstur hans séu efnislega til staðar áfram. Um leið þarf að hafa í huga sérstöðu flugvallarins skv. EES reglum varðandi samkeppnislega stöðu hans. Keflavíkurflugvöllur er rekinn að fullu með gjaldtöku af notendum (flugrekendum) og öðrum tekjum af óflugtengdri starfsemi. Flugvöllurinn er því rekinn á markaðsforsendum og í samkeppni við aðra flugvelli á EES svæðinu. Því er mikilvægt að ekki verði raskað samkeppnisstöðu hans eða lagðar á hann kvaðir umfram það sem almennt gerist um flugvelli sem hann á í samkeppni við. Jafnframt verði ekki lagðar á hann fjárhagslegar kvaðir nema framlag komi á móti.

Í inngangi að greinargerð með frumvarpinu er vikið að því að ekki væri til að dreifa heildstæðum lögum um rekstur og uppbyggingu flugvalla og rekstrarstjórnunar flugumferðar og flugleiðsöguþjónustu, sem ríkinu beri að sjá til þess að sé til staðar. Velta má fyrir sér hvort frumvarpið teljist heildstæð nálgun á það verkefni. Þá er kveðið á um það í markmiðum laganna að flugvellir landsins og þjónusta við flugumferð þjóni þörfum samfélagsins með skilvirkni, hagkvæmni og öryggi í fyrirrúmi í samræmi við stefnu stjórnvalda í samgöngumálum án þess að vikið sé að því hvernig það eigi að gerast eða sú nálgun nánar skýrð nánar í frumvarpinu.

Í b.-lið 2. gr. er kveðið á um að veitt sé heildstæð flugvallarþjónusta fyrir millilandaflug þ.m.t. varaflugvallarþjónusta hér á landi, sem stuðli að því að viðhalda og efla samkeppnishæfni landsins í millilanda- og tengiflugi. Í greinargerðinni kemur jafnframt fram að í heildstæðri þjónustu fyrir millilandaflug felst m.a. í að tryggja að til staðar sé varaflugvallarþjónusta fyrir Keflavíkurflugvöll á landinu. Félagið bendir á að flugvallarþjónusta er ekki skilgreind og að varaflugvallarþjónusta er heldur ekki skilgreint hugtak alþjóðlega og varað er við því að taka upp sértæk eða sér íslensk hugtök á þessu sviði þar sem samræming er mikilvæg. Þetta gengur því þvert á skuldbindingu ríkisins sem vikið er að í 1. mgr. 1. gr. þar sem krafa um samræmingu er hluti af alþjóðaskuldbindingunum.

Með ákvæðinu virðist að verið sé að setja í búning að leggja kostnað af rekstri innanlandsflugvalla á Keflavíkurflugvöll sem er eini flugvöllurinn á landinu sem rekinn er á samkeppnisgrundvelli og er kostaður af notendagjöldum. Kostnað af *varaflugvallarþjónustu* mun leggjast á notendur flugvallarins. Þá fellst í ákvæðinu þversögn þar sem það mun leiða til aukins kostnaðar fyrir Keflavíkurflugvöll sem

aðrir flugvellir í samkeppni við hann bera ekki og mun því veikja samkeppnishæfni landsins í millilanda- og tengiflugi. Þá er ekki gerð tilraun til að fjalla um eða meta kostnaðaráhrif af þessum hugmyndum.

Varðandi c.-lið greinarinnar þá gerir félagið athugasemdir við skort á skýringu á ákvæðinu í greinargerð og hvernig framkvæmd þess sé hugsuð.

Vegna umfjöllunar í greinargerð um skuldbindingar flugvallarins skv. 2. mgr. 5. gr. er vakin athygli á að upphaflegar skuldbindingar bæði vegna Flugstöðvar Leifs Eiríkssonar og flugbrautakerfisins byggðu m.a. á kostnaðarþátttöku Bandaríkjamanna og síðar NATO. Ljóst er að frá þeim tíma hefur bæði flugstöðin þróast og stækkað þannig að hún er nú þrisvar sinnum stærri og hefur nánast öll verið endurbyggð af hálfu félagsins. Sama gildir um flugbrautakerfi flugvallarins sem hefur allt verið endurbyggt fyrir um 10 milljarða króna á undanförunum árum. Þessar framkvæmdir hafa allar verið fjármagnaðar af rekstraraðila flugvallarins og verða endanlega kostaðar af notendum hans. Þannig hafa forsendur þessara skuldbindinga breyst án þess að verið sé að véfengja skuldbindingar ríkisins vegna varnarsamstarfsins.

Í 6. gr. hefur verið fallið frá því að rekstraraðili flugvallarins skipi fulltrúa í skipulagsnefnd flugvallarins eins og ráðgert var í drögum þess í samráðsgáttinni, sem félagið telur neikvætt. Þessi breyting veur spurningar þar sem engin fulltrúi með sérþekkingu á starfsemi flugvallarins situr í nefndinni á meðan fulltrúi varnarmála gerir það. Þannig er verið að gera varnarmálum mun hærra undir höfði í uppbyggingu vallarins en borgaralega hlutanum. Í nefndina muni skv. þessu enginn fulltrúi sitja sem hefur sérstaka þekkingu eða skilning á rekstri flugvalla eða á sérstöðu skipulagsmála hans sem er fjölþætt. Hafa ber í huga að líklega eru þau mál sem hafa komið frá öryggissvæðunum undanfarin ár talin á fingrum annarrar handar og því afar sérkennilegt að það skipi fulltrúa. Segja má að Isavia sé nú eina "sveitarfélagið samkvæmt skipulagslögum" sem á ekki fulltrúa í skipulagsnefndinni sem er óeðlilegt. Þá er bent á að með sæti í nefndinni hefði félagið haft tækifæri til þess að bæta störf hennar og efla samstarf við sveitarfélögin eins og gert er á öðrum vettvangi eins og t.d. Suðurnesjavettvangnum. Það hefði hjálpað til að tryggja betri framgang í starfi skipulagsnefndar auk þess að tryggja almennan stuðning við starfsemi og framkvæmdir á flugvellingum. Lögð er til breyting á 6. grein frumvarpsins hvað þetta varðar.

Í 2. mgr. 7. gr. er fjallað um hlutverk flugvallarins m.a. vegna gatnagerðar. Félagið bendir á að rekstraraðili flugvallarins leggur á gatnagerðargjöld og heimæðagjöld til að standa straum af stofnkostnaði af gatnagerð, og fráveitu og vatnsveitu en innheimtir aðeins þann hluta af fasteignagjöldum sem tilheyra vatnsveitu og fráveitu en ekki þeim hlutum sem sveitarfélag nýtir til reksturs gatnainviða þ.m.t. vegna snjómoksturs, vegmerkinga, lýsingar og viðhaldi gatna. Þessum þáttum er ekki sinnt af sveitarfélaginu. Þeir eru nú kostaðir með sérstökum þjónustugjöldum sem fasteignaeigendur á flugvallarsvæðinu greiða til flugvallarins og eru hluti af lóðarleigusamningum. Til þess að alls réttlætis sé gætt þá ætti hluti af fasteignaskattinum sem sveitarfélagið innheimtir að renna til þessara verkefna á Keflavíkurflugvelli.

Félagið þakkar fyrir að fá að kom að athugasemdum við frumvarpið og er tilbúið til að hitta nefndina til að fara yfir sjónarmið sín ef þess er óskað.

F.h. Isavia ohf.

Karl Alvarsson, yfirlögfræðingur